

greenACT

Projekto numeris: 2020-3-RO01-KA205-094853

MODULIS 4: Žalioji judėjimas: tapk aktyviu aplinkosaugininku

BRIGADA
DO MAR

JAUNIMO VADOVAS

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis pranešimas atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos naudojimą

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

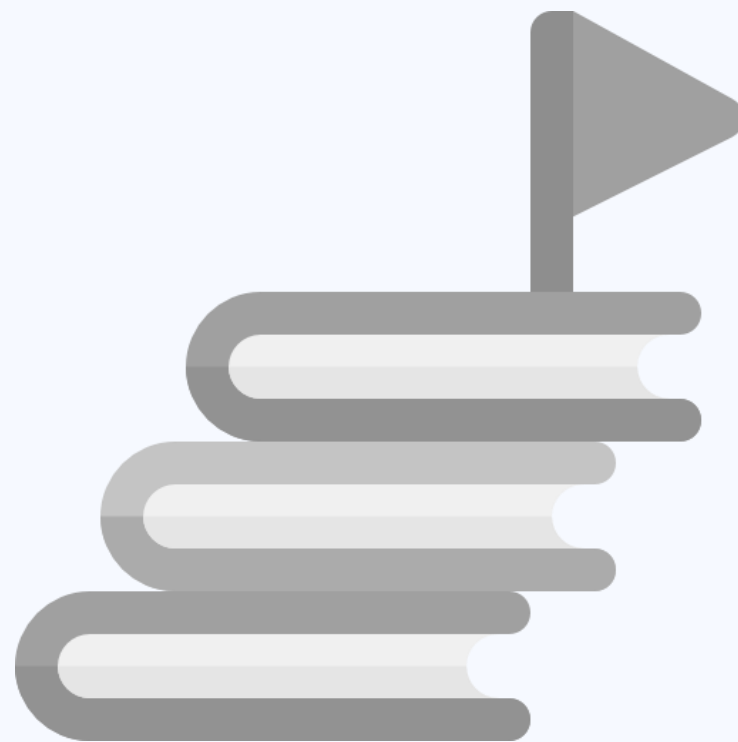
TEMOS

1. Bendruomenės iniciatyva ir veiksmai
2. Nevyriausybinių organizacijų veiksmai dėl klimato kaitos
3. Bendruomenės sąmoningumas aplinkosaugos tema
4. Lėšų rinkimas ir rėmėjai
5. ĮSA (Įmonių socialinė atsakomybė)
6. Geros praktikos pavyzdžiai

MOKYMOSI TIKSLAI

1. Demonstruoti visuomeninių iniciatyvų svarbą, motyvuoti žmones tapti aktyviais aplinkosaugos veikėjais ir nustatyti pagrindines NVO tarptautiniu, Europos ir nacionaliniu lygiu;
2. Pademonstruoti gyvybiškai svarbų NVO vaidmenį aplinkos ir biologinės įvairovės apsaugos bei klimato veiksnių srityje;
3. Pabrėžti visuomenės aplinkosauginio sąmoningumo ugdymo ir mokymosi, kaip sutelkti žinias ir išteklius bendruomenėse, svarbą;
4. Geriau suprasti, kaip korporacijos gali imtis socialinės atsakomybės.

PAGRINDINIAI SIMBOLIAI

Simboliai	Paaiškinimas
	Apibrėžimas
	Atvejo analizė
	Papildoma medžiaga
	Patarimas
	Užduotis
	Priminimas
	Vaizdo įrašas

1. BENDRUOMENĖS INICIATYVA IR VEIKSMAI

- Bendruomenės iniciatyvos, pilietinės visuomenės judėjimai ir veiksmai gali turėti didelės įtakos informuotumo apie aplinkosaugą didinimui.
- Šia tema siekiama:
  - ◆ Parodyti, kokia svarbi aplinkosaugai yra bendruomenės iniciatyva ir veikla, net ir pavienių asmenų;
  - ◆ Kaip jie gali būti itin svarbūs pokyčių agentai, ugdantys bendruomenę, darantys įtaką gyvenimo būdui ar net reikalaujantys politinių įstatymų ir pokyčių aplinkos ir visų nuo jos priklausančių gyvų būtybių naudai.

1. BENDRUOMENĖS INICIATYVA IR VEIKSMAI

Pirma veikla: Grupių formavimas / idėjų generavimas

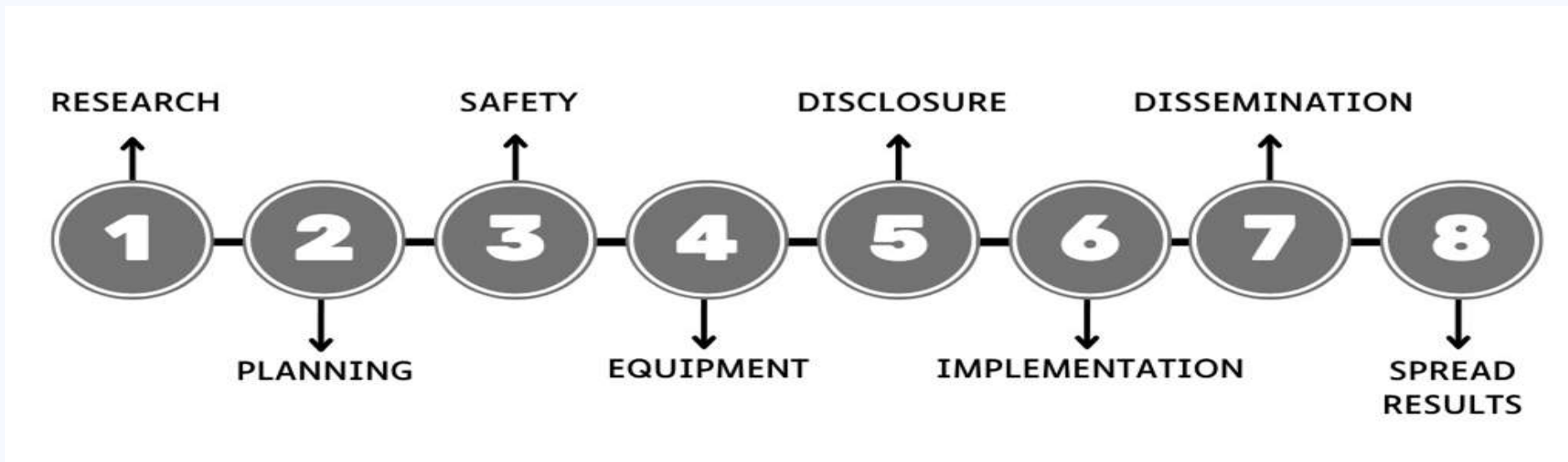
Mažose grupėse dalyviai svarstys, į ką reikėtų atsižvelgti kuriant švarinimosi akciją. Kad susimąstytų, pagalbiniškai, vadovaudamiesi toliau pateiktais žingsniais, nuspręs ir pakoreguos, kaip ir kiek informacijos, gairių ar rezultatų jie suteiks grupėms.

Kiekvienos grupės tikslas – pereiti kampanijos procesus prieš, jos metu ir po jos, ir užsirašyti išvadas. Pabaigoje kiekviena grupė norimu būdu pristato savo rezultatus, o mokytojai atviroje diskusijoje padės apibendrinti svarbiausius kiekvieno akcijos etapo aspektus.

1. BENDRUOMENĒS INICIATĪVA IR VEIKSMĀI

Galimi švarināmosi akcijas kūrimo veiksmai:

1. BENDRUOMENĖS INICIATYVA IR VEIKSMAI

Apibendrinantys klausimai

- Kaip sekėsi veikla?
- Kas gerai pasiteisino diskusijos procese? Ką būtų galima patobulinti?
- Ar visi galėjo pasidalinti savo nuomone?
- Ko iš to pasimokėte?
- Kas patiko ir nepatiko?
- Ar jaučiatės pasiruošę kurti savo kampaniją?

1. BENDRUOMENĖS INICIATYVA IR VEIKSMAI

Antra veikla: Švarinimosi akcija

Šioje veikloje dalyviai turės galimybę dalyvauti švarinimosi akcijoje. Siekiama, kad dalyviai suprastų, kaip vykdoma kampanija, suvoktų jos poveikį ir jaustųsi motyvuoti aktyviai veikti bei plėtoti/remti aplinkai padedančias iniciatyvas.

Mokytojai bus atsakingi už vietos parinkimą, paruošimą veiklai ir saugumo užtikrinimą viso užsiėmimo metu.

1. BENDRUOMENĖS INICIATYVA IR VEIKSMAI

Apibendrinantys klausimai

- Kokia buvo jūsų patirtis?
- Kaip jautėtės?
- Kas gerai sekėsi, o kas ne?
- Ar matote aplinkos skirtumus?
- Ko išmokote?
- Ko pasisėmėte iš šios veiklos?
- Ką nuo šiol darysite kitaip?

2. NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

- Šios temos tikslas – parodyti, kokį darbą nevalstybinės organizacijos kuria aplinkos labui.
- Taigi atskleisti gyvybiškai svarbų šių organizacijų poveikį visame pasaulyje:
  - ◆ kovoje su klimato kaita;
  - ◆ saugant ir apsaugant svarbias gamtos teritorijas;
  - ◆ pavojingų rūšių išsaugojime ir apsaugojime;
  - ◆ suvokimo apie aplinkosaugos problemas didinime;
  - ◆ žmonių ir institucijų švietime aplinkosaugos klausimais.

2. . NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

Apibrėžimai

NVO (nevyriausybinių organizacija) – paprastai ne pelno siekiantis, nepriklausomas nuo jokios vyriausybės subjektas. Šios organizacijos gali dirbti su socialinėmis, politinėmis, etninėmis, aplinkos ar kitomis sritimis ar klausimais. Jos dažnai pasikliauja savanorišku darbu.

Biologinė įvairovė reiškia Žemėje esančių gyvų rūšių įvairovę, įskaitant augalus, gyvūnus, bakterijas ir grybus.

Miškų naikinimas – medžių kirtimo arba deginimo procesas, viršijantis miško gebėjimą atsistatyti. Pagrindinės miškų naikinimo priežastys yra žemės ūkio plėtra, medienos gavyba ir infrastruktūros, pvz., kelių ir urbanizacijos, plėtra.

2. . NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

Apibrėžimai

Tarša – kenksmingų medžiagų patekimo į aplinką procesas. Šios medžiagos – teršalai – yra atsakingos už oro, vandens ir žemės kokybės pokyčius.

Vaiduoklių įranga – bet kokie išmesti, pamesti ar palikti žvejybos įrankiai jūros aplinkoje, kurie toliau žvejoja ir gaudo gyvūnus, įpainioja juos į įrenginius ir žudo jūros gyvūniją.

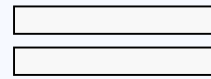
Anglies dioksido emisijos – dujų išmetimas į atmosferą, prisidedantis prie šiltnamio efekto, dažniausiai siejamas su anglies dioksido (CO₂) išmetimu, kuris yra antropogeninės (sukurtos dėl žmogaus veiklos) kilmės; šiltnamio efektą sukeliančios dujos, atsirandančios naudojant iškastinį kurą ir naikinant miškus.

2. NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

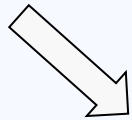

Apibrėžimai

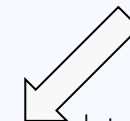
Anglies dioksido emisijos – dujų išmetimas į atmosferą, prisidedantis prie šiltnamio efekto, dažniausiai siejamas su anglies dioksido (CO₂) išmetimu.

Šiltnamio efektą sukeliančios dujos – Žemės atmosferoje esančios dujos (gamtinės arba antropogeninės (žmogaus sukurtos)), sukeliančios šiltnamio efektą.

Šiltnamio efektas – natūralus reiškinys, atsirandantis dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) išleidimo į atmosferą, dėl ko Žemėje yra gyvybė. Tačiau šiltnamio efektą sukeliančios dujos, susijusios su žmogaus veikla, pažeidžia klimato pusiausvyrą.

2. . NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

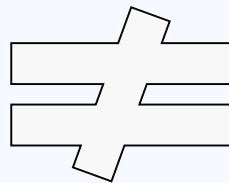
Apibrėžimai

Klimato kaita – klimato kaita reiškia ilgalaikius temperatūros ir oro sąlygų pokyčius.

Gali būti:

- natūrali;
- dėl žmogaus veiklos (iškastinio kuro deginimo).

Visuotinis atšilimas – ilgalaikis Žemės klimato sistemos šilimas.

Visuotinis atšilimas yra klimato kaitos priežastis.

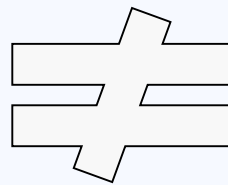
2. NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

Apibrėžimai

Plastiko tarša – dar vadinama plastiko atliekomis – tai plastikinių daiktų kaupimasis planetos aplinkoje, keičiantis buveines ir paveikiantis laukinę gamtą, o galiausiai ir žmones.

Mikroplastikai – mažesnės plastiko dalelės, susidarančios skaidant plastiko atliekas, kurias paprastai gamina natūralūs elementai ir procesai, tokie kaip saulės šviesa, vėjas ar bangos. Mikroplastikai yra pasklidę po visą vandens gilį ir randami kiekviename pasaulio kampelyje.

2. NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

Veikla: Viktorina!

- 1) Trumpa viktorina apie kai kurias pagrindines aplinkos problemas
- 2) Atvira diskusija remiantis atsakymais
- 3) Diskusija mažose grupėse (3-4 žmonės) apie jiems žinomas NVO, kovojančias su klimato kaita
- 4) Pagrindinių visos grupės išvadų pabrėžimas
- 5) Apibendrinimas

[Viktorinos nuoroda](#)

2. NEVALSTYBINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKSMAI DĖL KLIMATO KAITOS

Apibendrinantys klausimai

- Kaip sekėsi veikla?
- Ko pasimokėte?
- Kokie terminai/apibrėžimai jums buvo nauji?
- Ar manote, kad geriau suprantate NVO vaidmenį klimato veiksmuose?
- Ar sužinojote apie naujas NVO? Ar jų yra jūsų šalyje/bendruomenėje?
- Ar galėtumėte papasakoti draugui apie vieną iš organizacijų, apie kurias šiandien kalbėjote?

3. BENDRUOMENĖS SĄMONINGUMAS APLINKOSAUGOS TEMA

→ Siekiama pabrėžti visuomenės aplinkosauginio sąmoningumo ugdymo svarbą, nes tai yra svarbus veiksnys didinant entuziazmą, motyvaciją ir paramą, skatinant savęs sutelkimą ir veiksmus bei telkiant žinias ir išteklius bendruomenėse.

→ Šia tema siekiama:

- ◆ Pabrėžti visuomenės aplinkosauginio sąmoningumo ugdymo svarbą;
- ◆ Išmokti mobilizuoti žinias ir išteklius bendruomenėse.

3. BENDRUOMENĖS SĄMONINGUMAS APLINKOSAUGOS TEMA

Veikla: Komunikacija dėl pokyčių

Dalyviams vedama paskaita apie komunikacijos veiksmus. Tada jie suskirstomi į mažas grupes, kur jų bus paprašyta sukurti 25 minučių trukmės komunikacijos veiksmą, kuris didintų bendruomenės aplinkosauginį sąmoningumą. Tada vedėjai surenka grupes į didelį ratą ir pakviečia kiekvieną mažą grupę pristatyti savo 15 minučių trukmės komunikavimo veiksmą. Galiausiai, 15 minučių skiriama aptarti minėtų komunikacijos veiksmų įgyvendinimo iššūkius. Užsiėmimas baigiamas apibrendrinimais.

3. BENDRUOMENĖS SĄMONINGUMAS APLINKOSAUGOS TEMA

Apibendrinantys klausimai

- Kaip sekėsi veikla?
- Ko pasimokėte?
- Kokie terminai/apibrėžimai jums buvo nauji?
- Ar manote, kad geriau suprantate komunikacijos vaidmenį veiksmuose dėl klimato?
- Ar jaučiatės motyvuoti juos įgyvendinti?

4. LĖŠŲ RINKIMAS IR RĖMĖJAI

- Tema atkreipia dėmesį į NVO veiklos ar bet kurio kito projekto rėmimo būdus ir parodo rėmimo svarbą veiksmuose dėl aplinkosaugos. Privatus ir viešasis finansavimas yra labai svarbūs daugeliui aplinkosaugos projektų ir iniciatyvų visame pasaulyje.
- Šia tema siekiama:
  - ◆ Suprasti rėmimo svarbą aplinkosaugos veiksmais;
  - ◆ Atrasti NVO veiklos finansavimo būdus per viešuosius ir privačius subjektus.

4. LĖŠŲ RINKIMAS IR RĖMĖJAI

Apibrėžimai

Rėmimas: kažko rėmimas yra finansinis renginio, veiklos, asmens ar organizacijos rėmimas arba produktų ar paslaugų tiekimas. Paramą siūlantis asmuo ar grupė, vadinami geradariais, yra žinomi kaip rėmėjai.

Fondas: finansavimas – tai pinigų ar kitų išteklių teikimas konkrečiam tikslui, programai ar projektui.

4. LĖŠŲ RINKIMAS IR RĖMĖJAI

Veikla: Veiksmas dėl POKYČIO

Dalyviams vedama paskaita apie klimato kaitos veiksmy rėmimą ir finansavimą. Tada jie suskirstomi į mažas grupes, kur jų bus paprašyta sukurti klimato veiksmą su fiksuotu biudžetu ir išnagrinėti rėmėjus. Viskas trunka apie 25 minutes.

Tada mokytojai suburia grupes į didelį ratą ir pakviečia kiekvieną mažą grupę pristatyti savo komunikacijos veiklą, kas trunka apie 15 minučių. Užsiėmimas baigiamas apibendrinimais.

4. LĖŠŲ RINKIMAS IR RĖMĖJAI

Apibendrinantys klausimai

- Kaip sekėsi veikla?
- Ko pasimokėte?
- Kokie terminai/apibrėžimai jums buvo nauji?
- Ar manote, kad geriau suprantate rėmimo ir finansavimo vaidmenį veiksmuose dėl klimato?
- Ar jaučiatės motyvuoti juos įgyvendinti?

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

- Dėmesys bus skiriamas įmonių socialinės atsakomybės principams, įskaitant tvarumą, atsakomybę ir išteklius, ir būdų, kaip įmonės gali pavyzdinamai atlikti savo įmonės socialinę atsakomybę, demonstravimui.
- Šia tema siekiama:
  - ◆ Iššifruoti terminą „Įmonių socialinė atsakomybė“ ir suprasti jo svarbą bei vaidmenį įvairių subjektų kooperaciniame lygmenyje;
  - ◆ Geriau suprasti, kaip korporacijos gali imtis socialinės atsakomybės.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Apibrėžimai

Įmonių socialinė atsakomybė grindžiama besikeičiančiu elgesiu arba tam tikrais veiksmais, vidiniais ar išoriniais, kurių įmonės nusprendžia imtis norėdamos įtikti savo bendruomenei. Tai turėtų būti veiksmas, kurio imamasi tik pačios įmonės pasirinkimu, o ne išorinių poveikių sukeltas veiksmas.

Kitaip tariant, tai yra įmonės grąža savo bendruomenei, daranti teigiamą poveikį aplinkai ir geros valios gestais, neleidama pirmiausia ateiti pelnui.

Tačiau strategijos, kurias įgyvendina įmonės, turi užtikrinti, kad bendrovės veikla būtų etiška ir naudinga visuomenei.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Įmonių socialinės atsakomybės rūšys

1. Atsakomybė už aplinkosaugą

Įmonės socialinei atsakomybei įsipareigojimas aplinkai svarbus.

Veiksmai, susiję su ta pačia atsakomybe aplinkosaugos srityje, gali būti įvairių formų, atsižvelgiant į verslo tipą, dydį ir pramonės šaką, bet gali svyruoti nuo pasirinkimo naudoti aplinkai nekenksmingas medžiagas iki atsinaujinančios energijos naudojimo ar net savanoriškų veiksmų.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Įmonių socialinės atsakomybės rūšys

2. Etinė atsakomybė

Būti etiškai atsakingam įmonės lygiu reiškia užtikrinti, kad organizacijoje taikoma praktika, susijusi su jos darbuotojais, suinteresuotosiomis šalimis ir klientais bei verslo aplinka, būtų atliekama etiškai ir pagarbiai.

Tai apima vidaus ir išorės politiką, užtikrinančią, kad su žmonėmis būtų elgiamasi pagarbiai ir darbo vietoje jie gautų naudą, pvz., didesnį minimalų atlyginimą, kad įmonės medžiaga būtų gaunama iš etiško šaltinio, kad darbuotojai gautų vienodą atlyginimą ir kitas privilegijas, kurių nusipelno už savo darbą.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Įmonių socialinės atsakomybės rūšys

3. Filantropinė atsakomybė

Kai verslai ir įmonės prisideda ir aukoja savo bendruomenei, nesvarbu, ar aukodamos tikslams, atitinkantiems jų misiją, jos pačios vykdo savo filantropinę atsakomybę.

Filantropinės atsakomybės veiksmai gali būti tokie maži kaip įmonė, padedanti ne pelno siekiančiai organizacijai, iki tokio didelio masto aukojimo supratimo, kaip įmonės metinio pelno paaukojimas tikslui, atitinkančiam įmonės misiją.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Įmonių socialinės atsakomybės rūšys

4. Ekonominė atsakomybė

Kalbant apie ekonominę atsakomybę, priimant finansinius sprendimus, atsižvelgiama į tai, kad pirmenybė teikiama gero darymui, o ne tik pinigų uždirbimui, todėl ši įmonių socialinės atsakomybės rūšis siejama su kitomis rūšimis, minėtomis anksčiau.

Tai gali reikšti, kad įmonė, priimdama sprendimus, atsižvelgia į savo veiksmų tikslą, pavyzdžiui, pasirašydama sutartį įmonė gali pasirinkti tiekėją, kuris naudoja tausojančias medžiagas, net jei pirkimo kaina yra didesnė.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Įmonių socialinės atsakomybės privalumai

- Gerina darbo santykius ir gerovę, darančius teigiamą poveikį darbuotojams ir jų aplinkai;
- Priverčia darbuotojus jaustis labiau motyvuotiems ir atsidavusiems įmonei, o tai savo ruožtu didina produktyvumą;
- Prisideda prie to, kad įmonės galėtų išlaikyti daugiau talentų organizacijoje;
- Atstovauja situacijai, kuri naudinga tiek įmonei, tiek darbuotojams;
- Prisideda prie tvaresnio pasaulio, kuris gerai elgiasi su savo darbuotojais, yra įsipareigojęs mokėti vienodą atlyginimą ir yra etiškesnis.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Veikla: Pažintinis vizitas korporacijoje, kurioje įgyvendinamos ĮSA iniciatyvos

Veikla bus įgyvendinama naudojant užklasinį metodą. Dėl veiklos turėtų nuspręsti dėstytojas arba dirbantis su jaunimu, kuris turi sudaryti pažintinio vizito planą.

Mokiniai prieš vizitą (ar net pirmoje vizito pusėje, pvz., posėdžių salėje) susipažins su organizacijos, kurioje lankysis, ĮSA iniciatyvomis, kad pamąstytų apie ĮSA skyriaus tobulinimo pasiūlymus ir naujas idėjas, skirtas jų aplankytam ĮSA skyriui. Tada jie turės trumpą laiką su įmonės darbuotojais, skirtą pateikti idėjų ar pasiūlymų jų iniciatyvoms. Šiai veiklai skirta mažiausiai 200 minučių.

5. ĮSA (ĮMONIŲ SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ)

Apibendrinantys klausimai

- Kokį ĮSA veiksmą įvardijote, į kurį darbuotojai įsijungia daugiausiai?
- Ar manote, kad visose vidutinėse/stambiose įmonėse turėtų būti ĮSA skyriai? Jei taip, kodėl?
- Kokios ĮSA praktikos jums labiausiai patinka?
- Ar radote atvejų, kai įmonės socialinė atsakomybė turėjo būti taikoma/jos trūko? Ar galite nurodyti tokį atvejį?

6. GEROS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

1) Bendruomenės iniciatyva ir veikla

Projeto Gea
The Trash Traveler

6. GEROS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

2) NVO veiksmi klimato kaitos srityje - Brigada do Mar

6. GEROS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

3) Bendruomenės sąmoningumas dėl aplinkosaugos - Blue School Programme

6. GEROS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

4) Rémimas - Vodafone Portuguese Foundation & Lidl Portugal in Bandeira Azul (Blue Flag) Programme

**Fundação
Vodafone
Portugal**

6. GEROS PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI

5) Įmonių socialinė atsakomybė - Delta Cafés and EDP Foundation

NUORODOS

Bendruomenės iniciatyvos ir veiksmai:

<https://www.instagram.com/projetogea/>

NVO veiksmai dėl klimato kaitos:

<https://www.nationalgeographic.org/society/>

<https://www.rainforest-alliance.org/issues/forests/>

<https://www.worldwildlife.org/initiatives/>

<https://www.undp.org/sustainable-development-goals#>

<https://oceanservice.noaa.gov/facts/ghostfishing.html#>

<https://www.myclimate.org/information/faq/faq-detail/what-are-greenhouse-gases/>

Įmonių socialinė atsakomybė:

<https://drive.google.com/file/d/1DC2vyS46Ax85mAlqst-awaXbC8PyFbF-/view?usp=sharing>

<https://www.pacificoaks.edu/voices/business/breaking-down-the-4-types-of-corporate-social-responsibility/>

NUORODOS

Gerosios praktikos:

<https://www.instagram.com/projetogea/>

<https://theplastichike.org/>

<https://www.facebook.com/thetrashtraveler1/>

<https://www.facebook.com/brigadadomar>

<https://escolaazul.pt/en/escola-azul/o-que-e>

<https://www.deltacafes.com/en/sustainability/social-responsibility>

<https://bandeiraazul.abae.pt/>

<https://www.vodafone.com/sustainable-business/our-contribution-to-un-sdgs>

<https://institucional.lidl.pt/sustentabilidade/medidas/subitems/paginas-medidas/transformar>

<https://greenactproject.eu/>

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis pranešimas atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos naudojimą.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union